

VKLJUČEVALNOST SPLOŠNIH KNJIŽNIC

S sodelovanjem do večje dostopnosti

Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Otona Župančiča
Ljubljana, 11. 12. 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Sofinancira
Evropska unija

VKLJUČEVALNOST SPLOŠNIH KNJIŽNIC

S sodelovanjem do večje dostopnosti

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne v Ljubljani in Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem se pri svojem delovanju posebej posvečajo vključevanju vseh prebivalcev v knjižnično okolje in s tem v družbeno življenje. Pogoj vključevalnosti je dostopnost, pri čemer je skladnost deklarativne in realne ravni predmet raziskovanj in pogajanj. Posvetovanje s celostno osvetlitvijo področja prispeva k harmonizaciji obeh ravni dostopnosti in udejanjanju splošne knjižnice kot kritičnega, enakopravnega in varnega prostora.

Nova dognanja in tehnološke rešitve nenehno povečujejo kompleksnost našega okolja, obenem pa ponujajo tudi načine za njegovo dostopnost. V letu 2025 stopa v veljavo pravilnik o podrobnejših pogojih dostopnosti invalidov do avdiovizualnih medijskih storitev in se začne uporabljati Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (ZDPSI). Prav tako morajo ravno na dan posveta vsi objekti v javni rabi postati dostopni gibalno in senzorno oviranim osebam.

V luči zagotavljanja dostopnosti storitev kot osnove za izvajanje javne knjižnične službe avtorji prispevkov izpostavljajo pomen in načine sodelovanja med sorodnimi inštitucijami, kar s tem posvetom tudi neposredno udejanjajo.

Ciljno občinstvo so zaposleni v slovenskih knjižnicah, kot tudi učitelji v osnovnih in srednjih šolah, vzgojitelji, različne organizacije in društva, vladne in občinske organizacije ter vsa zainteresirana strokovna in splošna javnost.

PROGRAM

9:30–10:00	Registracija udeležencev
10:00–10:20	Uvodni pozdravi
10:20–11:00	Kirsi Yläanne, finska nacionalna knjižnica za dostopno literaturo in založništvo Celia Collaborating for More Accessible Libraries in Finland
11:00–11:30	Anja Rebolj, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto Kompetenčni center za posebne uporabniške skupine
11:30–12:10	Inga Davidonienė, Litovska knjižnica za zvočno gradivo in gradivo v brajici Shared Goals, Shared Resources: Strategic Cooperation Across Library Network
12:10–12:30	Odmor
12:30–13:10	Brigita Kosi, Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije Družabne igre – povezovanje, priložnost, zabava – za vse
13:10–13:50	Andrej Tomažin, Služba za dostopnost programov RTV Slovenija Dostopnost na RTV Slovenija
13:50–14:30	Branka Mrđenović, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem Predstavitev strokovnih priporočil Kompetenčnega centra za lahko branje z naslovom <i>Knjižnične storitve za uporabnike iz ranljivih ciljnih skupin</i>

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

Dodatne informacije o dogodku:

- Organiziramo ga s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in Evropske unije.
- Potekal bo v slovenskem in angleškem jeziku.
- Dogodek bo sneman.
- Udeležba je brezplačna.
- Za prijavo pošljite sporočilo z naslovom in datumom izobraževanja ter s svojimi podatki (ime, priimek, knjižnica/organizacija, e-naslov) na ucni.center@mkjlj.si.

Za vprašanja v povezavi s posvetovanjem smo vam na voljo:

Branka Mrđenović

branka.mrdzenovic@knjiznica-ravne.si

Kristina Anželj

kristina.anzelj@zveza-slepih.si

Anja Rebolj

anja.rebolj@kmj.si

Kirsi Yläanne, finska nacionalna knjižnica za dostopno literaturo in založništvo Celia

Collaborating for more accessible libraries in Finland

The Finnish Accessibility Guidelines for Public Libraries were developed between 2014 and 2016 by a group of Finnish librarians and accessibility experts. The aim of the Guidelines was to raise awareness and strengthen inclusive services in public libraries. The need for these guidelines became clear during a national *Library for All project*, which was creating a collaboration model between public libraries and Celia Library, a special library for the print disabled in Finland.

The presentation will explore the development and implementation of *Finnish Accessibility Guidelines for Public Libraries*, how it was introduced to library professionals, and how it is used in training future librarians. It will also highlight broader efforts to promote accessibility in the Finnish library field.

The presentation will explain the details of the collaboration model between public libraries and Accessibility Library Celia, showing how this collaboration has successfully reached out to persons with print disabilities, expanded the use of Celia's online services, and enabled public libraries to offer accessible book formats to their patrons.

O avtorici

Kirsi Yläanne has worked at Accessibility Library Celia, formerly Library for the Visually Impaired, since the year 2000. She started as Editor for Educational material, and then worked as Production Manager 2005-2014. Since 2015 she has worked as Accessibility Specialist advising and training librarians on accessibility and publishers on accessible publishing.

Kirsi was a Standing Committee member of IFLA section *Libraries Serving Persons with Print Disabilities* and served as Chair of the section 2017-2021. Kirsi was also a member of the Finnish Braille Authority 2005-2018. During 2020-2023 she was a member of steering group in a national project *Clearly for Us – Accessible Communication for All* which improved cognitive accessibility of websites for persons with intellectual and developmental disabilities. Currently she is a member of Finnish ITC localisation group led by the Finnish National Library.

Kirsi was a co-author in the *Finnish Accessibility Guidelines for Public Libraries* (2016).

Anja Rebolj, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Kompetenčni center za posebne uporabniške skupine

Prispevek obravnava izraza inkluzivnost in dostopnost v kontekstu splošnih knjižnic in predstavlja delo Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto na področju vključevanja lokalne skupnosti v knjižnično okolje. Gre za obsežno in kompleksno področje, ki pa predstavlja osnovo delovanja knjižnične javne službe in zato strateškega upravljanja knjižnice.

Od sodelavcev knjižnice zahteva raziskovanje in dobro poznavanje lokalne skupnosti, sodelovanje z njo in s strokovnjaki. Narekuje odkrivanje, preverjanje in vpeljavo načinov za naslavljanje potreb prebivalcev z upoštevanjem sprememb v družbi, normativnega okvirja, znanstvenih dognanj in praks sorodnih domačih in tujih institucij, prav tako pa veleva izobraževanje ter deljenje znanja in rezultatov dela.

O avtorici

Anja Rebolj je zaposlena v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto od leta 2021 kot vodja Službe za območne dejavnosti in razvoj. Koordinira izvajanje nalog kompetenčnih vsebin, je regijska urednica spletnega portala Kamra ter sodeluje pri domoznanskih, razvojnih, mednarodnih projektih in prireditveni dejavnosti knjižnice.

Inga Davidonienė, Litovska knjižnica za zvočno gradivo in gradivo v brajici

Shared Goals, Shared Resources: Strategic Cooperation across Library Network

One-third of Lithuania's population uses the services offered by libraries. More than half of million could use the services of libraries, but these people think libraries are not open for them because they have disabilities, print impairments, or other individual needs.

In autumn of 2021, the Lithuanian Audiosensory Library took the lead and together with the county public libraries organized the event "Library for All. Conference+". Lithuanian librarians gathered to agree on the main directions of ambition to deeper inclusion of people with disabilities and individual needs. During this conference, the Library Accessibility Manifesto was created and signed.

How has the situation changed in the years since the Manifesto was signed? There have been many positive changes, but we also have challenges. The situation is particularly challenging in the remote regions of Lithuania, where elderly people face information, social, and cultural isolation. Former active readers cannot access suitable format publications in public libraries. This problem brought the need and idea for a project – growing a network of partners, promoting digital library services, and initiating mobile services in regions to bring back the joy of reading to everyone.

This presentation will explore how cooperation between special and public libraries has evolved from recognizing a need to driving meaningful change. It will also highlight strategies for sustaining progress, such as continuous partnership-building, impact measurement, and inclusive service design.

O avtorici

Inga Davidonienė is the CEO of the Lithuanian Audiosensory Library since 2019. In 2023 she has been awarded as the best CEO of the library in Lithuania. Inga is a Lithuanian Library Council member since 2020, has given presentations at the IFLA conference on library accessibility and inclusion of older people. Areas of interest include accessibility of the information environment, inclusive publishing and the implementation of the European Accessibility Directive, human rights advocacy.

Before joining the Library, she was leading a design and publishing company. Inga holds a master degree in Communication and Information sciences at Vilnius University.

In her free time, she enjoys reading books, bicycling, going on mountain hikes, and dedicate attention to civil society education activities.

Družabne igre – povezovanje, priložnost, zabava – za vse

Tako v svetu kot pri nas se vedno bolj zavedamo, kako škodljivo je lahko prekomerno preživljanje časa za zaslone. Le-to ima izjemno negativen vpliv na številna področja človekovega življenja, kar velja tako za otroke kot odrasle. Zlasti ranljive skupine ljudi so v tem oziru še bolj ranljive. Javne ustanove, tudi knjižnice, kot prostori srečevanj med ljudmi, imajo in bodo tudi v prihodnje imele izjemno pomembno vlogo pri ustvarjanju priložnosti za srečevanja, druženje in sodelovanje med ljudmi.

Med bolj zanimivimi »orodji«, ki so nam pri tem lahko v pomoč, so družabne igre. Igra je osnovna človekova aktivnost, s pomočjo katere se učimo, povezujemo, zabavamo, ohranjamo in razvijamo različne veščine in še marsikaj. Pomembno je, da si prizadevamo za dostopnost igre vsem. Čas, energija in sredstva, ki jih vlagamo v dostopnost, nikakor niso izgubljeni. Zavedati se moramo, da so rešitve, ki omogočajo dostop do storitev osebam s posebnimi potrebami, prijazne vsem. Za ilustracijo naj navedemo klančine in kontrastne obrobe stopnic. Tako je tudi z igrami. Prvi korak pri tem pa je, da se zavem, kako pomembna je dostopnost in da smo pripravljeni poiskati informacije.

V Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije se že dlje časa ukvarjamo s prilagajanjem družabnih iger za slepe in slabovidne. Pridobljeno znanje in izkušnje z veseljem delimo dalje.

O avtorici

Brigita Kosi je specialna pedagoginja, ki je večino svoje poklicne poti opravila v Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije. Delovala je na različnih področjih in tako pridobila širok nabor izkušenj. V zadnjih letih aktivno sodeluje pri prilagajanju družabnih iger za slepe in slabovidne, kar ji omogoča, da pridobljene izkušnje prenese v prakso.

Andrej Tomažin, Služba za dostopnost programov RTV Slovenija

Dostopnost na RTV Slovenija

Na MMC RTV Slovenija sta dostopni dve posebni podstrani, namenjeni vsem državljanom, zlasti osebam z oviranostjo.

Prva, Dostopno.si, omogoča enostaven dostop do prilagojenih radijskih in televizijskih vsebin ter novic za osebe z oviranostmi. Druga, Enostavno.info, je spletna stran z novicami, napisanimi v lažje razumljivem jeziku. Na njej so objavljene novice, ki govorijo o različnih temah – o dogajanju v Sloveniji in po svetu, o zanimivostih ter o uporabnih vsebinah.

O avtorju

Andrej Tomažin je že vrsto let zaposlen v Službi za dostopnost programov RTV Slovenija in sodeluje v različnih mednarodnih projektih (EASIT, SELSI, ENACT). Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je zaključil študij slovenistike in primerjalne književnosti.

Branka Mrdenovič, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Ravne na Koroškem

Predstavitev strokovnih priporočil Kompetenčnega centra za lahko branje z naslovom *Knjižnične storitve za uporabnike iz ranljivih ciljnih skupin*

Kompetenčni center za lahko branje deluje na področju lahkega branja in dostopnosti za uporabnike iz različnih ranljivih ciljnih skupin. Deluje kot servis in svoje strokovno znanje širi v mrežo slovenskih splošnih knjižnic.

Center je leta 2025 izdal strokovna priporočila z naslovom *Knjižnične storitve za uporabnike iz ranljivih ciljnih skupin*. Priporočila pokrivajo področje lahkega branja, postavitve zbirk za uporabnike iz ranljivih ciljnih skupin, prilagoditve knjižničnih prostorov (dostopnost) in storitev ter strokovne kompetence zaposlenih.

O avtorici

Branka Mrdenovič je članica delovne skupine Kompetenčnega centra za lahko branje. Je soavtorica publikacije v lahkem branju *Obisk Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika* ter strokovnih priporočil *Knjižnične storitve za uporabnike iz ranljivih ciljnih skupin*. Na portalu *Knjižničarske novice* je objavila članek z naslovom *Delovanje kompetenčnega centra za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika*. Deluje kot članica delovne skupine za promocijo v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika in je članica upravnega odbora portala *Dobreknjige.si*. Je tudi predsednica Društva bibliotekarjev Koroške.